

ผลและวิจารณ์

ผู้ศึกษานำเสนอผลการศึกษาแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินมูลค่าทางนันทนาการของอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า จังหวัดกำแพงเพชร - ตาก

ความคิดเห็นในการประเมินมูลค่าทางนันทนาการของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน จากแบบสอบถามรอบที่ 1 (ภาคผนวก ก) ได้มูลค่านันทนาการของแต่ละผู้เชี่ยวชาญในแต่ละพื้นที่ ดังตารางที่ 3 อธิบายได้ดังนี้

1. น้ำตกคลองวังเจ้า

1.1 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1 พื้นที่ประมาณ 40 ไร่ มีมูลค่าเฉลี่ย 5.4 ล้านบาท (ต่ำสุด 3 ล้านบาท สูงสุด 10 ล้านบาท)

1.2 สภาพป่าเบญจพรรณ และเต็งรัง พื้นที่ประมาณ 30 ไร่ มีมูลค่าเฉลี่ย 5.2 ล้านบาท (ต่ำสุด 2 ล้านบาท สูงสุด 15 ล้านบาท)

1.3 สัตว์บก/สัตว์น้ำ มีมูลค่าเฉลี่ย 2.5 ล้านบาท (ต่ำสุด 1 ล้านบาท สูงสุด 4 ล้านบาท)

2. น้ำตกคลองสมอกกล้วย

2.1 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 2 พื้นที่ประมาณ 30 ไร่ มีมูลค่าเฉลี่ย 4.1 ล้านบาท (ต่ำสุด 3 ล้านบาท สูงสุด 6 ล้านบาท)

2.2 สภาพป่าเบญจพรรณ พื้นที่ประมาณ 27 ไร่ มีมูลค่าเฉลี่ย 3.9 ล้านบาท (ต่ำสุด 2 ล้านบาท สูงสุด 12 ล้านบาท)

2.3 สัตว์บก/สัตว์น้ำ มีมูลค่าเฉลี่ย 2.3 ล้านบาท (ต่ำสุด 1 ล้านบาท สูงสุด 5 ล้านบาท)

ตารางที่ 3 ผลการประเมินมูลค่าทางนันทนาการ ของอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า จังหวัดกำแพงเพชร – ตาก รอบที่ 1

ลำดับการประเมิน	1.น้ำตกคลองวังเจ้า (ล้านบาท)			2.น้ำตกคลองสมอกล้วย (ล้านบาท)			3.น้ำตกกระเดโด้ไม้ (ล้านบาท)			4.น้ำตกนาทิงทราย (ล้านบาท)			5.น้ำตกคลองโป่ง (ล้านบาท)			6.น้ำตกเต่าดำ (ล้านบาท)			7.น้ำตกเขายื่น (ล้านบาท)			8.สวนรวมพันธุ์ไม้ (ล้านบาท)		
	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3	5.1	5.2	5.3	6.1	6.2	6.3	7.1	7.2	7.3	8.1	8.2	8.3
1	3	2	1	3	2	1	2	1.5	1	2	2	1	5	5	2	2	2	1	3	2	1	2	1	1
2	3	3	1.5	3	2	1	2.5	1.5	1	3	2	1	5	5	2	3	3	2	3	2	1	3	1.5	1
3	3.5	3	1.5	3	2	1	3	2	1	3	2	1.5	5	5	2	3	4	2	3	3	1	3	1.7	1
4	4	3	2	3	2	2	3	2	1.5	3	2	2	5	5	2	5	4	2	5	3	1.5	3	1.8	1.5
5	4	3	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2	6	5	2	7	5	2	5	3	1.5	3	2	1.5
6	4	3	2	3	3	2	3	2	2	3	2	2	10	5	3	9	5	3	7.5	3	2	3	2	2
7	4	3	2	3	3	2	3	2	2	3	2.5	2	10	6	3	12	7	3	8	3	2	3	2	2
8	4.5	3	2.5	4	3	2	3	2.5	2	3	2.5	2	10	6	3	15	7	3	8	4	2	3	2	2
9	5	3	2.5	4	3	2	3	2.5	2	4	3	2	10	8	3	15	10	3	9	4	2	3	2	2
10	5	4	3	4	3	2	3	2.5	2	4	3	2	10	8	3	17	12	3	9	5	2	3	2	2
11	5	4	3	4.5	3	2	3	3	2	4	3	2	10	8	3	18	13	3	9	5	2	3	2.5	2
12	5	4	3	4.5	3	2	3	3	2	5	3	2	10	8	3	20	15	3	10	5	2	3	3	2
13	5.5	5	3	4.5	3	2	4	3	2.5	5	3	2	11	8	3	20	15	3	10	10	3	3.5	3	2
14	6	5	3	4.5	3	2	4	3	2.5	5	3.5	2	12	10	3	20	17.1	3	10	10	3	3.5	3	2
15	6	5.1	3	4.8	3.5	2.5	4	3	3	5	3.5	2	12	10	3	20	18	3	10	12	3	4	3	2
16	6	5.5	3	5	3.5	3	4	3	3	5	3.5	3	12	10	3	20	18	3	10	12	3	4	3	2
17	7	5.5	3	5	3.5	3	4	4	3	5	4	3	12	10	4	20	20	3.5	11.5	12	4	4	4	3
18	7	5.5	3	5	4	3	5	5	3	5.25	10	3	12	15	5	20	20	4	12	12	4	4	6	3
19	8	10	3	5	10	3	5	8	3.5	7	10	4	12	25	5	25	50	5	12	12	5	5	8	3
20	8	15	3	5	10	3	10	9	4	8	10	4	20	25	5	25	80	8	12	15	5	10	8.5	3
21	10	15	4	6	12	5	20	9	4	20	12	5	20	45	10	50	95	10	13	18	5	15	9	5
ค่าเฉลี่ย — (X)	5.4	5.2	2.5	4.1	3.9	2.3	4.5	3.5	2.3	5	4.2	2.3	10.4	11.0	1.3	16.5	20	3.5	8.6	7.4	2.6	4.2	3.3	2.1

มูลค่ารวม 136.1 ล้านบาท

3. น้ำตกกระเต๊าะใต้ไม้

3.1 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A พื้นที่ประมาณ 20 ไร่ มีมูลค่าเฉลี่ย 2.3 ล้านบาท (ต่ำสุด 1 ล้านบาท สูงสุด 20 ล้านบาท)

3.2 สภาพป่าเบญจพรรณ พื้นที่ประมาณ 17 ไร่ มีมูลค่าเฉลี่ย 3.2 ล้านบาท (ต่ำสุด 1.5 ล้านบาท สูงสุด 9 ล้านบาท)

3.3 สัตว์บก/สัตว์น้ำ มีมูลค่าเฉลี่ย 2.3 ล้านบาท (ต่ำสุด 1 ล้านบาท สูงสุด 4 ล้านบาท)

4. น้ำตกนาฬิกาทราย

4.1 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A พื้นที่ประมาณ 20 ไร่ มีมูลค่าเฉลี่ย 5 ล้านบาท (ต่ำสุด 2 ล้านบาท สูงสุด 20 ล้านบาท)

4.2 สภาพป่าเบญจพรรณ พื้นที่ประมาณ 18 ไร่ มีมูลค่าเฉลี่ย 4.2 ล้านบาท (ต่ำสุด 2 ล้านบาท สูงสุด 12 ล้านบาท)

4.3 สัตว์บก/สัตว์น้ำ มีมูลค่าเฉลี่ย 2.3 ล้านบาท (ต่ำสุด 1 ล้านบาท สูงสุด 5 ล้านบาท)

5. น้ำตกคลองโป่ง

5.1 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1 A พื้นที่ประมาณ 25 ไร่ มีมูลค่าเฉลี่ย 10.4 ล้านบาท (ต่ำสุด 5 ล้านบาท สูงสุด 20 ล้านบาท)

5.2 สภาพป่าเบญจพรรณ พื้นที่ประมาณ 50 ไร่ มีมูลค่าเฉลี่ย 11.0 ล้านบาท (ต่ำสุด 5 ล้านบาท สูงสุด 45 ล้านบาท)

5.3 สัตว์บก/สัตว์น้ำ มีมูลค่าเฉลี่ย 1.3 ล้านบาท (ต่ำสุด 2 ล้านบาท สูงสุด 10 ล้านบาท)

6. น้ำตกเต่าดำ

6.1 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A พื้นที่ประมาณ 25 ไร่ มีมูลค่าเฉลี่ย 10.4 ล้านบาท (ต่ำสุด 5 ล้านบาท สูงสุด 20 ล้านบาท)

6.2 สภาพป่าเบญจพรรณและป่าดิบเขา พื้นที่ประมาณ 50 ไร่ มีมูลค่าเฉลี่ย 20 ล้านบาท (ต่ำสุด 2 ล้านบาท สูงสุด 95 ล้านบาท)

6.3 สัตว์บก/สัตว์น้ำ มีมูลค่าเฉลี่ย 3.5 ล้านบาท (ต่ำสุด 1 ล้านบาท สูงสุด 10 ล้านบาท)

7. น้ำตกเขาเย็น

7.1 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A พื้นที่ประมาณ 100 ไร่ มีมูลค่าเฉลี่ย 8.6 ล้านบาท (ต่ำสุด 3 ล้านบาท สูงสุด 13 ล้านบาท)

7.2 สภาพป่าดิบเขา พื้นที่ประมาณ 95 ไร่ มีมูลค่าเฉลี่ย 7.4 ล้านบาท (ต่ำสุด 2 ล้านบาท สูงสุด 18 ล้านบาท)

7.3 สัตว์บก/สัตว์น้ำ มีมูลค่าเฉลี่ย 2.6 ล้านบาท (ต่ำสุด 1 ล้านบาท สูงสุด 5 ล้านบาท)

8. สวนรวมพันธุ์ไม้

8.1 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 2 พื้นที่ประมาณ 65 ไร่ มีมูลค่าเฉลี่ย 4.2 ล้านบาท (ต่ำสุด 2 ล้านบาท สูงสุด 15 ล้านบาท)

8.2 สภาพป่า ป่าไผ่ปลูกผสมป่าเบญจพรรณธรรมชาติ พื้นที่ประมาณ 65 ไร่ มีมูลค่าเฉลี่ย 3.3 ล้านบาท (ต่ำสุด 1 ล้านบาท สูงสุด 9 ล้านบาท)

8.3 สัตว์บก/สัตว์น้ำ มีมูลค่าเฉลี่ย 2.1 ล้านบาท (ต่ำสุด 1 ล้านบาท สูงสุด 5 ล้านบาท)

จากการศึกษาครั้งนี้ มูลค่านันทนาการของอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 136.1 ล้านบาท

เมื่อจำแนกมูลค่าทางนันทนาการออกเป็น 3 กลุ่ม พบว่า มูลค่าทางนันทนาการที่มีมูลค่าอยู่ระหว่าง 1 – 5 ล้านบาท มีจำนวน 16 พื้นที่มากกว่า 5 – 10 ล้านบาท และมากกว่า 10 – 20 ล้านบาท พบว่า มีจำนวนจำนวนอย่างละ 4 พื้นที่เท่ากัน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปมูลค่าแหล่งนันทนาการต่างๆ ของอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า จังหวัดกำแพงเพชร

- ตาก

มูลค่า (ล้านบาท)	จำนวน	พื้นที่แหล่งนันทนาการ	มูลค่าเฉลี่ย (ล้านบาท)
1-5	16	ทรัพยากรสัตว์ป่าบริเวณน้ำตกคลองโป่ง	1.3
		ทรัพยากรสัตว์ป่าบริเวณสวนรวมพันธุ์ไม้	2.1
		ทรัพยากรสัตว์ป่าบริเวณน้ำตกคลองเสมอกล้วย	2.3
		ทรัพยากรสัตว์ป่าบริเวณน้ำตกกระแตไต่ไม้	2.3
		ทรัพยากรสัตว์ป่าบริเวณน้ำตกนาฬิกาทราย	2.3
		ทรัพยากรสัตว์ป่าบริเวณน้ำตกคลองวังเจ้า	2.5
		ทรัพยากรสัตว์ป่าบริเวณน้ำตกเขาเขียน	2.6
		สภาพป่าเบญจพรรณบริเวณสวนรวมพันธุ์ไม้	3.3
		สภาพป่าเบญจพรรณบริเวณน้ำตกกระแตไต่ไม้	3.5
		ทรัพยากรสัตว์ป่าบริเวณน้ำตกเต่าดำ	3.5
		สภาพป่าเบญจพรรณบริเวณน้ำตกคลองเสมอกล้วย	3.9
		ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 2 บริเวณน้ำตกเสมอกล้วย	4.1
		สภาพป่าเบญจพรรณบริเวณน้ำตกนาฬิกาทราย	4.2
		ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 2 บริเวณสวนรวมพันธุ์ไม้	4.2
		ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1 A บริเวณน้ำตกกระแตไต่ไม้	4.5
		ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1 A บริเวณน้ำตกนาฬิกาทราย	5
มากกว่า 5 - 10	4	สภาพป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรังบริเวณน้ำตก คลองวังเจ้า	5.2
		ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 2 บริเวณน้ำตกคลองวังเจ้า	5.4
		สภาพป่าดิบเขาบริเวณน้ำตกเขาเขียน	7.4
		ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1 A บริเวณน้ำตกเขาเขียน	8.6
มากกว่า 10 - 20	4	ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1 A บริเวณน้ำตกคลองโป่ง	10.4
		สภาพป่าเบญจพรรณบริเวณน้ำตกคลองโป่ง	11
		ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1 A บริเวณน้ำตกเต่าดำ	16.5
		สภาพป่าเบญจพรรณและป่าดิบเขาบริเวณน้ำตกเต่าดำ	20

จะเห็นได้ว่าแหล่งนันทนาการที่มีมูลค่ามากกว่า 10 ล้านบาท มี 4 พื้นที่ ได้แก่ สภาพป่าเบญจพรรณและป่าดิบเขาบริเวณน้ำตกเต่าดำ ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A บริเวณน้ำตกเต่าดำ สภาพป่าเบญจพรรณบริเวณน้ำตกคลองโป่ง และชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A บริเวณน้ำตกคลองโป่ง เนื่องจากจากว่าทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะสภาพป่าไม้ในน้ำตกเต่าดำ และน้ำตกคลองโป่ง ยังมีความอุดมสมบูรณ์อยู่มากเนื่องจากเป็นแหล่งนันทนาการที่อยู่ห่างไกลจากภัยคุกคามของนักท่องเที่ยว และผู้เชี่ยวชาญทั้ง 21 ท่าน ได้เข้าไปเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวอยู่เสมอ จึงประเมินมูลค่าค่อนข้างสูงกว่าบริเวณอื่นๆ และให้ค่าใกล้เคียงกัน

แหล่งนันทนาการที่มีมูลค่า 5 – 10 ล้านบาท มี 4 พื้นที่ ได้แก่ สภาพป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรังบริเวณน้ำตกคลองวังเจ้า ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 2 บริเวณน้ำตกคลองวังเจ้า สภาพป่าดิบเขาบริเวณน้ำตกเขาเย็น และชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1 A บริเวณน้ำตกเขาเย็น เนื่องจากบริเวณน้ำตกคลองวังเจ้าอยู่ใกล้ที่ทำการอุทยานฯ รถยนต์สามารถเข้าถึงได้ง่ายและนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวได้สะดวก ทำให้สภาพธรรมชาติบางส่วนถูกรบกวน ส่วนน้ำตกเขาเย็นนั้นอยู่ไกลจากที่ทำการนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเที่ยวส่วนใหญ่ต้องค้างคืนที่น้ำตกทำให้ธรรมชาติบางส่วนถูกภัยคุกคามเช่นเดียวกัน แต่สภาพส่วนใหญ่อยู่ในสภาพดีอยู่ การประเมินมูลค่าจึงอยู่ในระดับที่สูงพอสมควร

ส่วนแหล่งนันทนาการที่เป็นน้ำตกแหล่งอื่น เช่น สภาพป่าเบญจพรรณของน้ำตกคลองสมอกกล้วย สภาพป่าเบญจพรรณของน้ำตกกระแตไต่ไม้ สภาพป่าเบญจพรรณของน้ำตกนาฬิกาทราย, สวนรวมพันธุ์ไม้ และอื่นๆ ผู้เชี่ยวชาญประเมินมูลค่าในระดับต่ำ คือ 1-5 ล้านบาท อาจเนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติของบริเวณดังกล่าวเช่น น้ำตกคลองสมอกกล้วย น้ำตกกระแตไต่ไม้ และน้ำตกนาฬิกาทราย สภาพธรรมชาติมีร่องรอยถูกรบกวน เนื่องจากที่ตั้งอยู่ใกล้ที่ทำการอุทยานฯ จึงมีนักท่องเที่ยวเข้าไปถึงน้ำตกได้ง่าย สภาพธรรมชาติดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมจึงประเมินมูลค่าต่ำกว่าแหล่งนันทนาการอื่นๆ ที่ยังมีสภาพธรรมชาติเดิมเป็นส่วนใหญ่ ประกอบทั้งส่วนใหญ่เป็นทรัพยากรสัตว์ป่า ซึ่งยังไม่ค่อยมีสัตว์ป่าที่หายากและไม่ชุกชุมนัก

ส่วนที่ 2 ความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินมูลค่าทาง
นันทนาการของอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า จังหวัดกำแพงเพชร - ตาก

หลังจากได้ประเมินมูลค่าเฉลี่ยทางนันทนาการของอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า จังหวัด
กำแพงเพชร-ตาก จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คนแล้ว นำมากำหนดมาตราส่วนประมาณค่าระดับ
ความคิดเห็น โดยบอกค่าสูงสุด ต่ำสุด และค่าเฉลี่ยของมูลค่านันทนาการแต่ละสถานที่ และ
สอบถามความคิดเห็น ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังได้กล่าวแล้วในวิธีการเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตอบเป็น
แบบสอบถามรอบที่ 2

เมื่อได้คำตอบจากแบบสอบถามรอบที่ 2 แล้ว ผู้ศึกษาได้นำระดับความคิดเห็นมา
คำนวณหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ แล้วนำไปสร้างแบบสอบถามรอบที่ 3 โดยใช้
แบบสอบถามชุดเดิม และแสดงค่าของมัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ รวมทั้งแสดง
ตำแหน่งเดิมของความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญตอบในแบบสอบถามรอบที่ 2 โดยในส่วนตัวที่ผู้เชี่ยวชาญ
เปลี่ยนแปลงคำตอบ ในแบบสอบถามรอบที่ 3 หรืออยู่นอกค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ มีการแสดง
เหตุผลประกอบด้วย จากนั้นผู้ศึกษานำคำตอบที่ได้ในแบบสอบถามรอบที่ 3 มาคำนวณหาค่ามัธย
ฐาน ฐานนิยม และผลต่างของค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ สามารถประมวลผลได้ดังตารางที่ 5
อธิบายได้ดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านป่าไม้ซึ่งปฏิบัติงานสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 12
(นครสวรรค์) จำนวน 21 คน พื้นที่นันทนาการที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันระดับมากที่สุด จำนวน
4 พื้นที่ ได้แก่

1. ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1 A บริเวณน้ำตกเต่าดำ มูลค่าเฉลี่ย 16.5 ล้านบาท
2. ชั้นคุณภาพน้ำชั้นที่ 1 A บริเวณน้ำตกเขาเย็น มูลค่าเฉลี่ย 8.6 ล้านบาท
3. สภาพป่าดิบเขาบริเวณน้ำตกเขาเย็น มูลค่าเฉลี่ย 7.4 ล้านบาท
4. สัตว์บก/สัตว์น้ำบริเวณน้ำตกเขาเย็น มูลค่าเฉลี่ย 2.6 ล้านบาท

ตารางที่ 5 ระดับค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านป่าไม้ ในการประเมินมูลค่าทางนันทนาการของอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 21 คน

ข้อที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่าง มัธยฐานและฐานนิยม	ค่าควอร์ไทล์ ที่ 3	ค่าควอร์ไทล์ ที่ 1	ค่าพิสัยระหว่าง ควอร์ไทล์ที่ 3-1	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง
7.1	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
6.1	5	5	0	5	4	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
7.2	5	5	0	5	4	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
7.3	5	5	0	5	4	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
8.1	4	4	0	4	4	0	มาก	สอดคล้อง
6.2	4	4	0	4	4	0	มาก	สอดคล้อง
6.3	4	3	1	4	3	1	มาก	สอดคล้อง
2.1	3	3	0	3	3	0	ปานกลาง	สอดคล้อง
2.2	3	3	0	3	3	0	ปานกลาง	สอดคล้อง
2.3	3	3	0	3	3	0	ปานกลาง	สอดคล้อง
3.3	3	3	0	3	3	0	ปานกลาง	สอดคล้อง
4.3	3	3	0	3	3	0	ปานกลาง	สอดคล้อง
5.3	3	3	0	3	3	0	ปานกลาง	สอดคล้อง
8.3	3	3	0	3	3	0	ปานกลาง	สอดคล้อง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อที่	มาตรฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่าง มาตรฐานและฐานนิยม	ค่าควอร์ไทล์ ที่ 3	ค่าควอร์ไทล์ ที่ 1	ค่าพิสัยระหว่าง ควอร์ไทล์ที่ 3-1	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง
1.1	3	3	0	4	3	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
1.2	3	3	0	4	3	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
1.3	3	3	0	4	3	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
8.2	3	3	0	4	3	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
3.1	3	3	0	3	2	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
3.2	3	3	0	3	2	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
4.1	3	3	0	3	2	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
4.2	3	3	0	3	2	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
5.1	3	3	0	3	2	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
5.2	3	3	0	3	2	1	ปานกลาง	สอดคล้อง

พื้นที่นันทนาการที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันระดับมาก จำนวน 3 พื้นที่ ได้แก่

1. สภาพป่าเบญจพรรณและป่าดิบบริเวณน้ำตกเต่าดำ มูลค่าเฉลี่ย 16.5 ล้านบาท
2. สัตว์บก/สัตว์น้ำบริเวณน้ำตกเต่าดำ มูลค่าเฉลี่ย 3.5 ล้านบาท
3. ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 2 บริเวณสวนรวมพันธุ์ไม้ มูลค่าเฉลี่ย 4.2 ล้านบาท

จากการประเมินมูลค่าทางนันทนาการที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันระดับมากที่สุด และระดับมากนั้น จะเห็นได้ว่าแหล่งนันทนาการทั้ง 7 พื้นที่ดังกล่าว อยู่ห่างไกล นักท่องเที่ยวโดยทั่วไปไม่สามารถเดินทางเข้าถึงได้ ทำให้รอดพ้นจากภัยคุกคามของนักท่องเที่ยว จึงยังคงความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ ดังนั้น ผู้เชี่ยวชาญจึงได้ให้ความคิดเห็นในทิศทางซึ่งสอดคล้องกันระดับมากที่สุด และระดับมาก เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นธรรมชาตินักวิชาการป่าไม้ส่วนมากได้เคยพบเห็นเป็นประจำและคุ้นเคยดีจึงสามารถประเมินมูลค่าได้อย่างมั่นใจและให้มูลค่าใกล้เคียงกัน

ส่วนพื้นที่นันทนาการที่เหลือ 17 พื้นที่ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องระดับปานกลาง ได้แก่

1. ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 2 บริเวณน้ำตกคลองสมอกกล้วย มูลค่าเฉลี่ย 4.1 ล้านบาท
2. สภาพป่าเบญจพรรณบริเวณน้ำตกคลองสมอกกล้วย มูลค่าเฉลี่ย 3.9 ล้านบาท
3. สัตว์บก/สัตว์น้ำ บริเวณน้ำตกคลองสมอกกล้วย มูลค่าเฉลี่ย 2.3 ล้านบาท
4. สัตว์บก/สัตว์น้ำ บริเวณน้ำตกกระแตไต่ไม้ มูลค่าเฉลี่ย 2.3 ล้านบาท
5. สัตว์บก/สัตว์น้ำ บริเวณน้ำตกนาฬิกาทราย มูลค่าเฉลี่ย 2.3 ล้านบาท
6. สัตว์บก/สัตว์น้ำ บริเวณน้ำตกคลองโป่ง มูลค่าเฉลี่ย 1.3 ล้านบาท
7. สัตว์บก/สัตว์น้ำ บริเวณสวนรวมพันธุ์ไม้ มูลค่าเฉลี่ย 2.1 ล้านบาท
8. ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 2 บริเวณน้ำตกคลองวังเจ้า มูลค่าเฉลี่ย 5.4 ล้านบาท
9. สภาพป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรังบริเวณน้ำตกคลองวังเจ้า มูลค่าเฉลี่ย 5.2 ล้านบาท
10. สัตว์บก/สัตว์น้ำ บริเวณน้ำตกคลองวังเจ้า มูลค่าเฉลี่ย 2.5 ล้านบาท
11. สภาพป่าเบญจพรรณผสมป่าไผ่บริเวณสวนรวมพันธุ์ไม้ มูลค่าเฉลี่ย 3.3 ล้านบาท
12. ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A บริเวณน้ำตกกระแตไต่ไม้ มูลค่าเฉลี่ย 4.5 ล้านบาท
13. สภาพป่าเบญจพรรณบริเวณน้ำตกกระแตไต่ไม้มูลค่าเฉลี่ย 3.2 ล้านบาท
14. ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A บริเวณน้ำตกนาฬิกาทราย มูลค่าเฉลี่ย 5 ล้านบาท

15. สภาพป่าเบญจพรรณ บริเวณน้ำตกนาฬิกาทราย มูลค่าเฉลี่ย 4.2 ล้านบาท
16. ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A บริเวณน้ำตกคลองโป่ง มูลค่าเฉลี่ย 10.4 ล้านบาท
17. สภาพป่าเบญจพรรณ บริเวณน้ำตกคลองโป่ง มูลค่าเฉลี่ย 11 ล้านบาท

เนื่องจากแหล่งนันทนาการทั้ง 17 พื้นที่ดังกล่าวอยู่ใกล้ที่ทำกรมีถนนเข้าถึง ซึ่งนักท่องเที่ยวทั่วไปสามารถเดินทางเข้าไปถึงสะดวกทำให้แหล่งนันทนาการเหล่านั้นถูกรบกวนแตกต่างกันไป ทำให้การประเมินมูลค่าทางนันทนาการของแหล่งนันทนาการต่างๆ นั้น หลากหลายและแตกต่างกัน จึงทำให้ความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 3 แนวทางการพัฒนาแหล่งนันทนาการ ของอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า จังหวัด
กำแพงเพชร – ตาก

การพิจารณาเพื่อพัฒนาแหล่งนันทนาการของอุทยานคลองวังเจ้า เป็นการพิจารณาจากสภาพจริงที่เป็นอยู่ของแหล่งนันทนาการทั้ง 8 แห่ง ของอุทยานคลองวังเจ้า จึงได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าทางนันทนาการของแต่ละแห่ง รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สภาพปัจจุบัน และแนวทางการพัฒนาแหล่งนันทนาการ ของอุทยานแห่งชาติ
คลองวังเจ้า จังหวัดกำแพงเพชร – ตาก

สภาพปัจจุบัน	แนวทางการพัฒนา
<p>1. น้ำตกคลองวังเจ้า</p>	
<p>- ที่ตั้งห่างจากที่ทำการอุทยานฯ และที่พักนักท่องเที่ยว ประมาณ 1.5 กิโลเมตร ยานพาหนะ ทุกชนิด สามารถ เข้าถึงน้ำตกได้</p>	
<p>- เนื่องจากเป็นแหล่งนันทนาการที่อยู่ใกล้ที่ทำการอุทยาน การเดินทางไปยังน้ำตก สะดวกอีกทั้งตั้งอยู่ใกล้เส้นทางหลัก นักท่องเที่ยวจึงนิยมมาพักผ่อนกันเป็นจำนวนมาก สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ได้แก่</p>	
<p>1. ถนนจอดรถที่มีอยู่ไม่เพียงพอ ทำให้ต้องนำรถมาจอดตามไหล่ทาง ซึ่งเป็นการกีดขวางการจราจร และอาจเกิดอุบัติเหตุเป็นอันตรายได้</p>	<p>- พัฒนา ปรับปรุง ถนนจอดรถที่มีอยู่โดยทำการลาดยางเพื่อป้องกันฝุ่น ในฤดูแล้ง และโคลนและแอ่งในฤดูฝน และขยายเพิ่มพื้นที่จอดรถ อีกทั้งจัดสรรพื้นที่ใช้สอยให้เป็นระเบียบ เรียบร้อย เช่น พื้นที่จัดช่องจอดรถ พื้นที่ขายสินค้า-อาหาร เป็นต้น</p>
<p>2. ไม่มีห้องน้ำ-ห้องสุขา</p>	<p>-สร้างห้องน้ำ-ห้องสุขาพร้อมระบบบำบัดน้ำเสีย</p>
<p>3. สภาพน้ำของน้ำตกขุ่นไม่ใสสะอาด โดยเฉพาะในฤดูฝนเกิดการชะล้าง พังทลาย ของหน้าดินจากเขาวังเจ้า และไหล่ทาง อีกทั้งปริมาณฝุ่น-ดินที่เกิดจากการเหยียบย่ำของนักท่องเที่ยว</p>	<p>-ปรับปรุงพัฒนาถนนทางขึ้นลงโดยใช้วิธีการลาดยางแทนชั้นบันไดขึ้น-ลงธรรมชาติ เพื่อสะดวกแก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งเป็นการป้องกันการชะล้างหน้าดินลงสู่ลำน้ำตกอันเป็นสาเหตุหนึ่งของการทำให้น้ำในตกขุ่น</p>
<p>ในส่วนของน้ำตกคลองวังเจ้า ผู้เชี่ยวชาญประเมินมูลค่า ไว้ดังนี้</p>	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน	แนวทางการพัฒนา
<p>- ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 2 ของน้ำตกคลองวังเจ้า มูลค่าเฉลี่ย 5.4 ล้านบาท</p> <p>- สภาพป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรังของน้ำตกคลองวังเจ้า มูลค่าเฉลี่ย 5.2 ล้านบาท</p> <p>- สัตว์บก/สัตว์น้ำ ของน้ำตกคลองวังเจ้า มูลค่าเฉลี่ย 2.5 ล้านบาท</p>	<p>- เนื่องจากแหล่งนันทนาการทั้ง 3 แห่งนี้ ได้แก่ น้ำตกคลองสมอ น้ำตกกระเตงไต่ไม้ และน้ำตกนาฬิกาทราย เส้นทางการเดินทางไปสู่ น้ำตกใช้เส้นทางเดียวกันและต้องเดินเท้า เนื่องจากพื้นที่บางช่วงเป็นทางขึ้น-ลงลาดชันการเดินทางลำบากต้องอาศัยยารากของต้นไม้เป็นขั้นบันไดธรรมชาติเกาะไต่ไป</p> <p>- แนวทางการพัฒนา โดยเน้นรูปแบบให้คงสภาพธรรมชาติไว้ให้ได้มากที่สุด กล่าวคือพัฒนาเส้นทางเดินเท้าที่ลำบากและมีสภาพพร้อมที่จะใช้วัสดุที่มีอยู่ในพื้นที่ เช่น ไม้ และก้อนหิน ทำเป็นขั้นบันได รวยี่ดการเดินทาง ซึ่งได้แก่ ช่วงระหว่างน้ำตกคลองสมอและน้ำตกกระเตงไต่ไม้ เป็นต้น</p> <p>- สร้างความเพลินเพลินในระหว่างการเดินทาง โดยการจัดทำป้ายสื่อความหมายทางธรรมชาติ เช่น ชนิดของพันธุ์ไม้ ชนิดของสัตว์-นกที่พบได้ในบริเวณนี้ และป้ายสัญลักษณ์อื่นๆ เป็นต้น</p>
<p><u>2. น้ำตกคลองสมอกกล้วย</u></p> <p>- ที่ตั้งอยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ และที่พักนักท่องเที่ยว ประมาณ 800 เมตร เข้าถึงน้ำตก ด้วยการเดินเท้าบางช่วง เส้นทางเดินลำบากต้องอาศัยยารากของต้นไม้เกาะไต่ขึ้น-ลงน้ำตก</p>	
<p><u>3. น้ำตกกระเตงไต่ไม้</u></p> <p>- ที่ตั้งอยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติ และที่พักนักท่องเที่ยว ระยะห่างประมาณ 1.7 กิโลเมตร ใช้เส้นทางเดินเท้าเส้นทางเดียวกันกับน้ำตกคลองสมอ โดยมีระยะห่างจากน้ำตกคลองสมอกกล้วย ประมาณ 900 เมตร</p>	
<p><u>4. น้ำตกนาฬิกาทราย</u></p> <p>- ที่ตั้งอยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติและที่พักนักท่องเที่ยว ระยะทางประมาณ 1.9 กิโลเมตร ใช้เส้นทางเดินเท้าเส้นทางเดียวกันกับน้ำตกคลองสมอ และน้ำตกกระเตงไต่ไม้ โดยห่างจากน้ำตกคลองสมอกกล้วยประมาณ 1.7 กิโลเมตร และห่างจากน้ำตกกระเตงไต่ไม้ เพียง 200 เมตร</p>	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน	แนวทางการพัฒนา
<p>ในส่วนของน้ำตกคลองสมอกด้วย น้ำตกกระแดไต่ไม้ และน้ำตกนาฬิกาทราย ผู้เชี่ยวชาญประเมินมูลค่าไว้ดังนี้</p>	
<p>- ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 2 ของน้ำตกคลองสมอกด้วย มูลค่าเฉลี่ย 4.1 ล้านบาท</p>	
<p>- สภาพป่าเบญจพรรณของน้ำตกคลองสมอกด้วย มูลค่าเฉลี่ย 3.9 ล้านบาท</p>	
<p>- สัตว์บก/สัตว์น้ำ ของน้ำตกคลองสมอกด้วย มูลค่าเฉลี่ย 2.3 ล้านบาท</p>	
<p>- สัตว์บก/สัตว์น้ำ ของน้ำตกกระแดไต่ไม้ มูลค่าเฉลี่ย 2.3 ล้านบาท</p>	
<p>- ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A ของน้ำตกกระแดไต่ไม้ มูลค่าเฉลี่ย 4.5 ล้านบาท</p>	
<p>- สภาพป่าเบญจพรรณของน้ำตกกระแดไต่ไม้ มูลค่าเฉลี่ย 3.2 ล้านบาท</p>	
<p>- สภาพป่าเบญจพรรณ ของน้ำตกนาฬิกาทราย มูลค่าเฉลี่ย 4.2 ล้านบาท</p>	
<p>- สัตว์บก/สัตว์น้ำ ของน้ำตกนาฬิกาทราย มูลค่าเฉลี่ย 2.3 ล้านบาท</p>	
<p>- ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A ของน้ำตกนาฬิกาทราย มูลค่าเฉลี่ย 5 ล้านบาท</p>	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน	แนวทางการพัฒนา
<h3>5. น้ำตกคลองโป่ง</h3>	
<ul style="list-style-type: none"> - ที่ตั้งอยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติและที่พักนักท่องเที่ยว ระยะทางประมาณ 37 กิโลเมตร - การเดินทาง ใช้รถยนต์จากที่ทำการถึงหมู่บ้าน โละโละระยะทางประมาณ 17 กิโลเมตร ส่วนที่เหลือใช้การเดินทางเท้าเข้าไปอีก 20 กิโลเมตร เนื่องจากสภาพเส้นทางเป็นภูเขาสูง ลาดชัน และมีน้ำผา จึงไม่สามารถสร้างส่วนต่อขยายเส้นทางเดินรถเข้าไปสู่น้ำตกได้ - การเดินทางไม่สามารถเข้า-ออกได้ภายในวันเดียว ส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตนอนในป่าประมาณ 1-2 วัน - ในส่วนของน้ำตกคลองโป่ง ผู้เชี่ยวชาญประเมินมูลค่า ไว้ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - สัตว์บก/สัตว์น้ำ ของน้ำตกคลองโป่ง มูลค่าเฉลี่ย 1.3 ล้านบาท - ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A ของน้ำตกคลองโป่ง มูลค่าเฉลี่ย 10.4 ล้านบาท - สภาพป่าเบญจพรรณ ของน้ำตกคลองโป่ง มูลค่าเฉลี่ย 11 ล้านบาท 	<ul style="list-style-type: none"> - เนื่องจากเส้นทางไปยังน้ำตกคลองโป่งเป็นเส้นทางที่จะต้องเดินเท้าระยะทางไกลและยากลำบาก นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปเที่ยว น้ำตก จึงมักจะเป็นกลุ่มที่ชอบผจญภัย และกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงวิชาการ เช่น นิสิต นักศึกษา ที่ต้องการศึกษาระบบนิเวศ และเรียนรู้วิถีชีวิตสัตว์ป่าธรรมชาติ โดยการเดินทางไปของกลุ่มคนดังกล่าวจะต้องแจ้งความจำนงไว้กับทางอุทยานฯ โดยทางอุทยานฯ จะจัดมัคคุเทศก์ที่มีความชำนาญในการเดินป่าและใช้ชีวิตในป่าเป็นผู้นำทาง และให้ความรู้ก่อนการเดินทางด้วย - แนวทางการพัฒนา เนื่องจากปัจจุบันเจ้าหน้าที่ของอุทยานฯ มีจำนวนไม่เพียงพอที่จะเป็นมัคคุเทศก์ในการเดินทาง ประกอบกับมีภาระงานในการให้บริการนักท่องเที่ยวจำนวนมาก จึงควรจัดอบรมท้องถิ่นให้ทำหน้าที่มัคคุเทศก์ เพื่อลดภาระงานของอุทยานฯ และเพิ่มรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่น

ตารางที่ 6 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน	แนวทางการพัฒนา
<p>6. น้ำตกเต่าดำ</p>	
<p>- ที่ตั้งอยู่ห่างจากที่ทำกรอุทยานฯ และที่พักนักท่องเที่ยว ประมาณ 34 กิโลเมตร การเดินทางใช้รถยนต์ ส่วนการเดินทางไปสู่ตัวน้ำตกซึ่งมีระยะทางประมาณ 300 เมตร จะต้องเดินเท้าโดยลักษณะเส้นทางเดินเป็นทางลาดชัน ขึ้นเขา ลงเขา บางช่วงต้องใช้เชือกเพื่อพยุงตัวขึ้นและลง ซึ่งเป็นการลำบากแก่นักท่องเที่ยว การเดินทางไปและกลับน้ำตกใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง</p>	<p>- พัฒนาเส้นทางเดินเท้าเข้าสู่ตัวน้ำตกด้วยการ ปรับปรุงเส้นทางเดินที่มีความลาดชันด้วยการจัดทำขั้นบันได ตกแต่ง เส้นทางโดยการใช้ ก้อนหิน ไม้และวัสดุ ธรรมชาติให้สะดวกในการเดินทางไป สู่ตัวน้ำตกมากยิ่งขึ้น</p>
<p>ในส่วนของน้ำตกเต่าดำ ผู้เชี่ยวชาญประเมินมูลค่า ไว้ดังนี้</p>	<p>- พัฒนาจุดจอดรถ เพื่ออำนวยความสะดวก ให้กับนักท่องเที่ยว ในเรื่อง ลาดจอดรถ ศาลาเอนกประสงค์ ห้องน้ำ- สุขา พร้อมระบบบำบัดน้ำเสีย</p>
<p>- ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1 A ของน้ำตกเต่าดำ มูลค่าเฉลี่ย 16.5 ล้านบาท</p>	
<p>- สัตว์บก/สัตว์น้ำของน้ำตกเต่าดำ มูลค่าเฉลี่ย 1.3 ล้านบาท</p>	
<p>- สภาพป่าเบญจพรรณและป่าดิบของน้ำตกเต่าดำ มูลค่าเฉลี่ย 16.5 ล้านบาท</p>	
<p>7. น้ำตกเขาเย็น</p>	
<p>- ที่ตั้งอยู่ห่างจากที่ทำกรอุทยานฯ และที่พักนักท่องเที่ยวประมาณ 46 กิโลเมตร การเดินทางไปยังน้ำตก แบ่งเป็น 2 ระยะ</p>	<p>-เนื่องจากปัจจุบันเส้นทางเดินเท้าที่จะไปยังน้ำตกมีระยะทางถึง 10 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง 2-3 ชั่วโมง ดังนั้นเพื่อสะดวกในการไปน้ำตกและย่นระยะทางในการเดินทางทำให้สั้นลง สามารถพัฒนาเส้นทางเดินเท้าให้รถยนต์เข้าไปได้อีกประมาณ 6 กิโลเมตรจนถึง ห้วยน้ำแดง ซึ่งจะ คงเหลือ</p>
<p>ระยะที่ 1 เส้นทางที่รถยนต์สามารถเข้าถึงได้ ซึ่งมีระยะทางประมาณ 36 กิโลเมตร ซึ่งเรียกว่าแยกคอกวัว</p>	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน	แนวทางการพัฒนา
<p>ระยะที่ 2 เส้นทางเท้า ซึ่งเดินจากแยกคอกวัวผ่าน ห้วยน้ำแดง จนถึงน้ำตกเขาเย็น มีระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร เส้นทางเดินเป็นทางราบไม่สูงชันมากนักเหมาะสำหรับเดินชมศึกษาธรรมชาติได้</p> <p>ในส่วนของน้ำตกเขาเย็น ผู้เชี่ยวชาญประเมินมูลค่าไว้ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชั้นคุณภาพน้ำชั้นที่ 1 A ของน้ำตกเขาเย็น มูลค่าเฉลี่ย 8.6 ล้านบาท - สภาพป่าดิบเขาของน้ำตกเขาเย็น มูลค่าเฉลี่ย 7.4 ล้านบาท - สัตว์บก/สัตว์น้ำของน้ำตกเขาเย็น มูลค่าเฉลี่ย 2.6 ล้านบาท 	<p>เส้นทางเดินเท้าไปยังน้ำตกแค่ 4 กิโลเมตร ประกอบกับเส้นทางเดินเป็นทางราบไม่สูงชันมากนักเหมาะสำหรับเดินชมศึกษาธรรมชาติ</p> <p>- สำหรับแนวทางการพัฒนาการเดินทางไปยังน้ำตกเขาเย็น ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. จัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณ ห้วยน้ำแดงเพื่อพัฒนาเป็นจุดจอดรถ ได้แก่ ลานจอดรถ ห้องน้ำ-สุขาพร้อมระบบบำบัดน้ำเสีย ศาลาอเนกประสงค์ จุดบริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น 2. พัฒนาเส้นทางเดินเท้าไปยังน้ำตก โดยการป้ายสื่อความหมายทางธรรมชาติ เช่น ป้ายบอกชนิดพันธุ์ไม้ ชนิดสัตว์-นกที่พบในบริเวณ ป้ายข้อควรระวังและอื่นๆ ปรับปรุงเส้นทางข้ามลำห้วยต่างๆ เช่น ห้วยน้ำแดง โดยการนำวัสดุธรรมชาติมาใช้ เช่น ท่อนไม้ ไม้ไผ่ หิน เป็นต้น เพื่อสะดวกในการเดินทางมากยิ่งขึ้น
<p><u>8. สวนรวมพันธุ์ไม้</u></p> <p>- ที่ตั้งอยู่บริเวณทางเข้าก่อนถึงที่ทำการอุทยานฯ และที่พักนักท่องเที่ยว เป็นแหล่งรวมพันธุ์ไม้ หลากหลายชนิด บริเวณสวนรวมพันธุ์ไม้สภาพเป็นพื้นดินโล่ง ไม่มีหญ้าปกคลุม ทำให้มีปริมาณฝุ่นมากในหน้าแล้ง และเป็นโคลนเฉอะแฉะในหน้าฝน</p>	<p>- แนวทางการพัฒนา ควรมีการปลูกหญ้าที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ หญ้าใบกว้าง เพราะเหมาะกับพื้นที่ได้ร่มไม้ เพื่อปกคลุมผิวหน้าดินรวมทั้งสามารถเก็บความชุ่มชื้นได้นอกจากนี้ควรทำทางเดินโดยใช้เศษท่อนไม้</p>

ตารางที่ 6 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน	แนวทางการพัฒนา
<p>ไม่สะดวกในการที่นักท่องเที่ยวจะเข้าไปนันทนาการพักผ่อนหย่อนใจ</p> <p>ในส่วนของแหล่งรวมพันธุ์ไม้ ผู้เชี่ยวชาญประเมินมูลค่าไว้ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตั้วบัก/ตั้วบักน้ำ ของสวนรวมพันธุ์ไม้ มูลค่าเฉลี่ย 2.1 ล้านบาท - สภาพป่าเบญจพรรณผสมป่าไผ่ของสวนรวมพันธุ์ไม้ มูลค่าเฉลี่ย 3.3 ล้านบาท - ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 2 ของสวนรวมพันธุ์ไม้ มูลค่าเฉลี่ย 4.2 ล้านบาท 	<p>นำมาเรียงกันใช้เป็นทางเดิน เพื่อป้องกันการเหยียบย่ำหญ้าและความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงามของสวนรวมพันธุ์ไม้</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำป้ายตั้งคู่มือให้นักท่องเที่ยวสนใจศึกษาชนิด ลักษณะ ของพันธุ์ไม้ รวมถึงคุณลักษณะอื่นๆ เช่นแหล่งที่มา ความเชื่อเกี่ยวกับพันธุ์ไม้บางชนิด เป็นต้น
<p><u>แนวทางการพัฒนาแหล่งนันทนาการในภาพรวม</u></p>	
<p>- สภาพปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก รวมตลอดถึงอุทยานแห่งชาติแหล่งอื่นมักประสบอยู่เสมอๆ หรือเกือบจะทุกปี คือ</p>	
<p>1. ปัญหาไฟป่า เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเผาผลาญทำลายธรรมชาติกระทบต่อสภาพป่าเบญจพรรณ ไม้พื้นล่างที่สร้างความสวยงามเป็นไม้ประดับทางธรรมชาติ ได้แก่ เฟิร์น ชิง ข่า ตาเหินที่ออกดอกสวยงาม ในช่วงฤดูแล้ง และเขี้ยวขุ่มในฤดูฝน สร้างความเพลิดเพลินให้กับนักท่องเที่ยวในการเดินทางไปที่เขี้ยวแหล่งนันทนาการต่างๆ ในอุทยานแห่งชาติ คลองวังเจ้า นอกจากนี้ไฟและกลุ่มควันที่เกิดขึ้นจากไฟปายังทำให้คุณภาพดิน-น้ำ ตั้วบัก/ตั้วบักน้ำถูกทำลายไปด้วย</p>	<p>- แนวทางป้องกันไฟป่า ซึ่งทุกภาคส่วนได้ร่วมมือ ผนึกกำลังร่วมกันอย่างเป็นระบบตลอดมาแล้วนั้น ในส่วนของอุทยานฯ ที่จะพัฒนาเพื่อรักษาแหล่งนันทนาการให้คงอยู่เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อน หย่อนใจและแหล่งการเรียนรู้ให้คงสภาพตลอดไป คือ การทำแนวกันไฟในรัศมี 1 กิโลเมตร เพื่อป้องกันไฟป่าไม่ให้เกิดขึ้นในแหล่งนันทนาการภายในอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า</p>

ตารางที่ 6 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน	แนวทางการพัฒนา
<p>2. การพังทลายของหน้าดิน ในช่วงฤดูฝนผิวหน้าดินถูกน้ำชะล้างพังทลายไหลลงสู่ลำน้ำตกซึ่งเป็นแหล่งนันทนาการ ทำให้น้ำขุ่น ไม่เหมาะกับการท่องเที่ยว สาเหตุมาจาก ไฟป่าที่เผาทำลายพันธุ์ไม้ที่ปกคลุมหน้าดินทำให้น้ำชะล้างหน้าดิน เป็นตะกอนดินไหลลงสู่แหล่งน้ำ</p>	<p>- การทำฝายกั้นน้ำในลำห้วยสาขาเพื่อตัดตะกอนดินที่เป็นสาเหตุทำให้น้ำขุ่น เพิ่มมาตรการในการดูแล รักษา ป้องกันไม่ให้เกิดการชะพังทลายของหน้าดินเพิ่มขึ้น เช่น การเปลี่ยนเส้นทางเดินของน้ำ การปลูกพืชคลุมดินในบางจุด เป็นต้น</p>
<p>3. เจ้าหน้าที่อุทยานฯ ไม่เพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว</p>	<p>-แนวทางการพัฒนา ควรมีการจัดอบรมท้องถิ่นให้เป็น มัคคุเทศก์ / ยูวมัคคุเทศก์ หรือ การให้บุคคลในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ และเป็นการลดภาระงานให้กับอุทยานฯ และเพิ่มรายได้ให้กับท้องถิ่นอีกทางหนึ่งด้วย</p>